

education

Department:
Education
North West Provincial Government
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

PROVINSIALE ASSESSERING

GRAAD 11

**REKENINGKUNDE V2
NOVEMBER 2024**

PUNTE: 150

TYD: 2 uur

**Hierdie vraestel bestaan uit 11 bladsye,
'n formuleblad en 'n 9 bladsy-antwoordeboek.**

INSTRUKSIES EN INLIGTING

Lees die volgende instruksies aandagtig deur en volg dit noukeurig.

1. Beantwoord AL die vrae.
2. 'n Spesiale ANTWOORDEBOEK word verskaf waarin jy AL die vrae moet beantwoord.
3. 'n Formuleblad met Finansiële Aanwysers is aan die einde van hierdie vraestel aangeheg.
4. Toon AL die bewerkings om deelpunte te verdien.
5. Jy mag 'n nieprogrammeerbare sakrekenaar gebruik.
6. Jy mag 'n donker potlood of blou/swart ink gebruik om die vrae te beantwoord.
7. Toon ALLE bewerkings tot EEN desimale punt, waar van toepassing.
8. Skryf netjies en leesbaar.
9. Gebruik die inligting in die tabel hieronder as 'n riglyn wanneer jy die vraestel beantwoord. Probeer om NIE daarvan af te wyk NIE.

VRAAG	ONDERWERP	PUNTE	MINUTE
1	Bankversoening	30	25
2	Vervaardiging	45	40
3	Begrotings	35	25
4	Voorraadstelsels en BTW	40	30
TOTAAL		150	120

VRAAG 1: BANKVERSOENING**(30 punte; 25 minute)****1.1 WAAR OF ONWAAR**

Dui aan of die volgende stellings WAAR of ONWAAR is. Skryf slegs 'waar' of 'onwaar' langs die vraagnommers (1.1.1 tot 1.1.3) in die ANTWOORDEBOEK.

1.1.1 'n Kredietsaldo op die Bankstaat beteken dat die onderneming 'n positiewe banksaldo het.

1.1.2 'n Debietkaart kan gebruik word om kontant by 'n OTM te onttrek.

1.1.3 'n Bankoortrekking is 'n korttermynlening wat in die besigheid se lopende bankrekening oorgeplaas word. (3)

1.2 HOPE HANDELAARS

Die inligting is uit die boeke van die onderneming vir Oktober 2024 geneem.

- Hope Handelaars gebruik die amptelike Bankstaat wat op die 25ste van elke maand beskikbaar is om die maandelikse versoeningproses te voltooi.
- Sy gebruik ook haar EFO-transaksiesrekords (hernommer) om die Kontantbetalingsjoernaal te voltooi.

GEVRA:

1.2.1 Dateer die totale vir die Kontantontvangste- en Kontantbetalingsjoernale vir Oktober 2024 op. Gebruik die tabel wat in die ANTWOORDEBOEK voorsien is. (10)

1.2.2 Bereken die korrekte Bankrekeningsaldo op 31 Oktober 2024. (4)

1.2.3 Stel die Bankversoeningstaat op 31 Oktober 2024 op. (9)

1.2.4 Hope het probleme met die deponering van kontant opgemerk. Verduidelik TWEE maatreëls wat sy kan gebruik om hierdie probleme op te los. (4)

INLIGTING:**A. Uittreksels uit die Bankversoeningstaat op 30 September 2024:**

Gunstige saldo volgens die bankstaat		R12 200
Uitstaande deposito	18 September 2024	R23 600
	28 September 2024	R37 200
Uitstaande EFO:	768	R5 480
	769	R17 800
Gunstige saldo volgens die bankrekening		R49 720

- Die uitstaande deposito op 18 September 2024 het in die Bankstaat van Oktober 2024 verskyn.
- Die deposito op 28 September 2024 het as R20 200 verskyn. 'n Ondersoek het getoon dat die kassiere met die uitstaande bedrag verdwyn het. Daar is besluit om die uitstaande bedrag af te skryf.
- Albei die EFO's was op die Oktober-bankstaat, maar EFO 768 het met die korrekte bedrag van R4 580 verskyn.

B. Die voorlopige totale in die Kontantjoernale:

KOJ: R115 600

KBJ: R217 800

C. Die volgende items verskyn slegs op die Bankstaat:

Debietorder: Thlwe Munisipaliteit	R2 880
Kontantheringsfooi	R220
Deposito: S Uni	R8 400
Deposito: T Jongi	R65 000
Kontantonttrekkings	R740
Vaste deposito verval	R18 300
EFO-transaksiefooi	R360
EFO-transaksiefooi	R360

- Die debietorder aan Thlwe Munisipaliteit was vir water en elektrisiteit.
- S Uni, die huurder, het die maandelikse huur gedeponeer.
- Die deposito van T Jongi het nie betrekking op die onderneming gehad nie. Die bank is van hierdie fout in kennis gestel.
- Die kontantonttrekkings van R740 was vir brandstof vir die eienaar se voertuig.
- Die EFO-transaksiefooi is foutiewelik op die Bankstaat gedupliseer.

D. Die volgende items verskyn slegs in die Kontantjoernale:

- Deposito van R22 500 op 31 Oktober 2024.
- EFO 883 vir R9 520 is vir skryfbehoeftes aangekoop.
- EFO 884 vir R12 530 is vir die herstelwerk aan geboue.

E. Bankstaatsaldo op 31 Oktober 2024: R?

VRAAG 2: VERVAARDIGING**(45 punte; 40 minute)****2.1 KONSEPTE**

Identifiseer DRIE veranderlike kostes uit die lys hieronder: (3)

fabrieksbokoste, verkoop en verspreidingskoste, administratiewekoste, direkte arbeidskoste, salaris van fabrieksvoorman, direkte materiaalkoste

2.2 JANCO VERVAARDIGERS

Janco Vervaardigers is 'n vervaardigingsonderneming wat leersakke vervaardig. Die finansiële jaar eindig op 30 Junie 2024.

GEVRA:

2.2.1 Bereken die grondstowwe wat vir produksie gebruik is. (4)

2.2.2 Voltooi die gegewe rekeninge in die Algemene Grootboek vir die jaar geëindig 30 Junie 2024.

- a) Goedere-in-bewerkingvoorraad (9)
- b) Klaarproduktevoorraad (7)
- c) Fabrieksbokoste (12)

INLIGTING:**A. Saldo's**

	1 Julie 2023	30 Junie 2024
Grondstofvoorraad	R69 400	R36 800
Goedere-in-bewerkingvoorraad	R15 600	R?
Klaarproduktevoorraad	R46 600	R?
Indirekte materiaal	R11 800	R8 400

B. Transaksies vir die jaar geëindig 30 Junie 2024

Grondstowwe aangekoop vir kontant	R191 000
Vraggeld op aankope van grondstowwe (kontant)	R5 800
Grondstowwe uitgereik vir produksie	R?
Indirekte materiaal aangekoop vir kontant	R34 600
Direkte lone	R184 000
Lone van skoonmaker – Admin	R3 800
Salaris – verkoops personeel	R37 200
Advertensies	R6 200
Huuruitgawe	R23 200
Fabriekonderhoud	R13 000
Water en elektrisiteit	R25 000
Waardevermindering op fabriektoerusting	R13 200
Kommissie op verkope (3% op verkope)	R20 700

C. Addisionele inligting

- Huur word toegedeel in die verhouding tot vloeroppervlakte. Die fabriekoppervlakte beslaan 600 vierkante meter en die administratiewe blok beslaan 400 vierkante meter.
- Die skoonmaker spandeer 20% van die tyd om die administratiewe blok skoon te maak en die res in die fabriek. Koste moet toegedeel word volgens die tyd wat in elke department gespandeer word.
- Die fabriek gebruik 75% van die water en elektrisiteit.
- 7 150 eenhede was geproduseer teen 'n koste van R70 per eenheid.
- Koste van verkope is gelyk aan 70% van verkope.

2.3 TUMA VERVAARDIGERS

Tuma Vervaardigers produseer hoë kwaliteit-klere. Die eienaar, Tembi, is nie gelukkig met die afname in die produksievlakke en die toename in die eenheidskoste van produksie nie.

GEVRA:

- 2.3.1 Bereken die gelykbreekpunt en lewer kommentaar op jou bevindings. (6)
- 2.3.2 Gee TWEE maatreëls wat deur Tembi geïmplementeer moet word, ten einde die eenheidskoste van produksie te verminder. (4)

INLIGTING:

	Totaal	Per eenheid
Verkope	R738 000	R120
Veranderlike koste	R344 400	R56
Vaste koste	R357 120	
Aantal eenhede vervaardig	6 150	
Gelykbreekpunt in eenhede	?	

VRAAG 3: BEGROTINGS**(35 punte; 25 minute)****3.1 PG STORE**

Die inligting het betrekking op PG Store.

GEVRA:

- 3.1.1 Stel die Debiteure-invorderingskedule op vir April 2024. (5)
- 3.1.2 Bereken die bedrag betaalbaar aan krediteure vir April 2024. (4)
- 3.1.3 Stel die Kontantbegroting vir April 2024 op. (16)

INLIGTING:**A. Verkope en debiteure**

	Werklike kredietverkope	Begrote kredietverkope
Januarie	R15 000	
Februarie	R19 200	
Maart		R15 600
April		R16 800

- 40% van verkope is kontantverkope.
- Debiteure sal na verwagting hulle rekeninge as volg betaal:
  - 50% in die maand van verkope en hulle kwalifiseer vir 4% korting.
  - 30% in die eerste maand na die verkope.
  - 15% tweede maande na die verkope.
  - die res word as oninbaar afgeskryf.

B. Aankope en krediteure

- Die onderneming gebruik 'n vaste winsopslag van 100% op die kosprys.
- Voorraad word vervang as dit verkoop word.
- 30% van aankope is kontant.
- Alle krediteure word in die maand na aankope betaal en kwalifiseer vir 'n korting van 5%.

C. Ou skryfbehoeftes, met 'n boekwaarde van R2 350 op 29 Februarie 2024, sal in Maart 2024 aan 'n plaaslike hoërskool geskenk word. Dit sal in dieselfde maand vervang word met skryfbehoeftes van R5 600 waarvan 25% per EFO betaal word, en die res sal in April 2024 betaal word.

D. Rente op vaste deposito van R20 000 word kwartaalliks op 1 Januarie, 1 April, 1 Julie en 1 Oktober ontvang. Die rentekoers is vasgestel op 12,5% per jaar.

- E.** Die eienaar ontvang vanaf April 'n maandelikse salaris van R3 600, waarvan R100 in die vorm van skryfbehoeftes is.
- F.** Uittreksel uit die Inkomstestaat van PG Store vir die jaar geëindig 31 Maart 2024 aangegee:

Huurinkomste	R10 980
Versekering	R4 800
Diverse uitgawes	R18 000

- Die huur word jaarliks op 1 Februarie met 10% vermeerder. Die huurder was in Maart 2024 oorsee en sy huur vir daardie maand is uitstaande. Hy het belowe om dit in April 2024 te betaal.
  - Die versekeringspremie vir die huidige finansiële jaar sal na verwagting met R75 per maand vermeerder en is maandeliks betaalbaar.
  - Diverse uitgawes sal na verwagting in die nuwe finansiële jaar met 8% vermeerder.
- G.** Op 31 Maart toon die bankrekening 'n gunstige saldo van R4 608.

3.2 RIA HANDELAARS

Die inligting het betrekking op Ria Handelaars. Die finansiële jaar eindig 29 Februarie 2024.

GEVRA:**3.2.1 Verwys na Inligting A.**

Aan die einde van Februarie 2024 is die volgende werklike syfers beskikbaar. Die eienaar het jou gevra om aan hom te verduidelik hoekom begrote en werklike bedrae van sekere items so baie verskil. Verduidelik wat jy aan hom sou sê oor elk van die volgende items. Verskaf EEN punt van raad, met syfers in elke geval.

(6)

3.2.2 Verwys na Inligting B.

Waardevermindering word afgeskryf teen 15% per jaar op die kosprys van voertuie. Bereken die kosprys van die voertuig wat op 1 Februarie 2024 aangekoop is.

(4)

INLIGTING:

A.	Februarie 2024	
	Begroot	Werklik
Advertensies	R5 200	R8 000
Opleiding van werkers	R12 000	R0
Huurinkomste	R8 500	R2 000

B.	Werklik		Begroot	
	Des	Jan	Feb	Mrt
Waardevermindering	R2 750	R2 750	R3 975	R3 975

VRAAG 4: VOORRAADSTELSELS EN BTW**(40 punte; 30 minute)****4.1 PERIODIEKE VOORRAADSTELSEL**

Die inligting is uit die rekords van Rose Groothandelaars geneem. Die onderneming maak gebruik van die periodieke voorraadstelsel vir voorraadhouding.

GEVRA:

- 4.1.1 Bereken die bedrag wat vir Aankope na die Handelsrekening afgesluit sal word. (10)
- 4.1.2 Voltooi die Handelsrekening vir die jaar geëindig 29 Februarie 2024. (14)
- 4.1.3 Hoekom dink jy gebruik die onderneming eerder die periodieke voorraadstelsel as die deurlopende voorraadstelsel van voorraadhouding? Noem TWEE verskille tussen die periodieke- en deurlopende voorraadstelsels. (6)

INLIGTING:

- Goedere word verkoop teen 'n vaste winsopslag van 45% op kosprys.
- Die volgende saldo's en totale verskyn in die boeke op 29 Februarie 2024.

Handelsvoorraad (1 Maart 2023)	R120 000
Verkope	R3 431 405
Debiteure-afslag	R87 435
Aankope	R1 977 440
Krediteure-afslag (terugsendings aan krediteure)	R29 000
Vraggeld op aankope	R407 087
Vraggeld op verkope	R127 300

- Die volgende transaksies is nie geboekstaaf nie:
  - 'n Faktuur vir die aankoop van goedere wat ingevoer is uit die VSA, \$1 800. Die wisselkoers is R12,20 per dollar (\$). Die afleweringkoste van hierdie goedere was R2 300.
  - 'n Debitur het goedere ter waarde van R7 830 teruggestuur.
  - Voorraad ter waarde van R18 100 is aan 'n krediteur teruggestuur.
  - Voorraad met 'n verkoopprijs van R7 395 is aan die plaaslike laerskool geskenk.
  - Die eienaar het goedere met 'n kosprys van R5 500 geneem vir eie gebruik.
  - Die waarde van voorraad volgens 'n fisiese voorraadopname op 29 Februarie 2024 is R170 000.

4.2 BTW

King Handelaars is vir BTW geregistreer. Die standaard BTW-koers is 15%.

GEVRA:

4.2.1 Bereken die bedrae aangedui deur (a) tot (c) in die tabel hieronder. (7)

4.2.2 Die interne ouditeur het uitgevind dat Tom King met elke indieningsdatum die bedrag verskuldig aan SAID ten opsigte van BTW, onderbetaal het. By nadere ondersoek het Tom gesê dat hy die geld gebruik om besigheidsuitgawes te betaal en dan die betalings later aanpas.

Lewer kommentaar op hierdie praktyk en gee Tom King raad. (3)

INLIGTING:

	BTW uitgesluit	BTW ingesluit	BTW- BEDRAG
Korting van verskaffers ontvang	R12 400		(a)
Kredietnotas aan kliënte uitgereik		(b)	R210
Fakture aan kliënte uitgereik		*R158 700	(c)

*Dit sluit verkope van R9 200 in wat teen nulkoers verkoop moes word. Die boekhouer het foutiewelik BTW van R1 200 op hierdie goedere ingesluit.

40

TOTAAL: 150

GRAAD 11 REKENINGKUNDE FORMULEBLAD MET FINANSIËLE AANWYSERS		
$\frac{\text{Bruto Wins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Bruto Wins}}{\text{Koste van Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Netto Wins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$
$\frac{\text{Bedryfsuitgawes}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Bedryfswins}}{\text{Verkope}} \times \frac{100}{1}$	
$\frac{\text{Totale verdienste per vennoot}}{\text{Gemiddelde eienaarsbelang van vennoot}} \times \frac{100}{1}$	$\frac{\text{Netto Wins}}{\text{Gemiddelde eienaarsbelang}} \times \frac{100}{1}$	
Bedryfsbates: Bedryfslaste	(Bedryfsbates – Voorraad): Bedryfslaste	
$\frac{\text{Gemiddelde debiteure}}{\text{Kredietverkope}} \times \frac{365 \text{ of } 12}{1}$	$\frac{\text{Gemiddelde krediteure}}{\text{Krediet aankope of Koste van Verkope}} \times \frac{365 \text{ of } 12}{1}$	
$\frac{\text{Gemiddelde voorraad}}{\text{Koste van Verkope}} \times \frac{365 \text{ of } 12}{1}$	$\frac{\text{Koste van Verkope}}{\text{Gemiddelde voorraad}}$	
Langtermynlenings : Eienaarsbelang	Totale bates : Totale laste	